

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af lovforslag nr. L 167: Forslag til lov om ændring af lov om erhvervsuddannelser med flere love. (Skolepraktik). Af undervisningsministeren (Ole Vig Jensen). (Fremsat 17/1 96).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Formanden:

De mange samtaler bedes fortsat uden for salen.

Forhandling

Anne-Marie Meldgaard (S):

Socialdemokratiet har i mange år ønsket en ligestilling på uddannelsesområdet, så alle egnede blev sikret en uddannelsesgaranti, hvad enten der var tale om en boglig uddannelse eller en erhvervsuddannelse.

Det er mig komplet uforståeligt, at erhvervslivet ikke allerede har kunnet indse, at den eneste måde, hvorpå man kan gøre det attraktivt at påbegynde en erhvervsuddannelse, er at sikre, at garantien for at kunne gennemføre uddannelsen også er til stede. Alle ved jo, at unges valg af uddannelse er meget præget af forældrenes vejledning, og indtil nu har jeg godt kunnet forstå, at ingen forældre med respekt for sig selv har anbefalet deres børn at tage en erhvervsuddannelse uden på forhånd at være sikre på, at børnene kunne fuldføre den. Der er aldrig nogen, der har sat spørgsmålstegn ved, om unge, der starter på en gymnasieuddannelse, skulle kunne gennemføre den, hvis de ellers var egnede, og sådan bliver det også fremover med erhvervsuddannelserne som følge af dette lovforslag.

Der skal ikke lægges skjul på, at det glæder mig utrolig meget, at fornuften har sejret i denne sag, og nu er det så op til politikerne at sørge for, at der gives skolerne mulighed for at tilbyde uddannelser, hvor kvaliteten er i højsædet, og på den måde gøre en skolepraktikplads ligeværdig med en ordinær praktikplads.

Jeg ved godt, at der gennem de sidste par år er skabt flere praktikpladser takket være tilskudsordninger og det økonomiske opsving,

men der er stadig elever, som ikke kan få en ordinær praktikplads. Den 1. oktober 1995 var der 6.738 praktikpladssøgende, og heraf var de 2.738 i skolepraktik, så trods den klart forbedrede situation er der behov for denne back-up-ordning, der skaber garanti for, at alle egnede unge vel at mærke, der starter på en erhvervsuddannelse, også kan gennemføre den.

Der skal ikke herske tvivl om, at Socialdemokratiet altid har ønsket at fastholde vekseluddannelsesprincippet, og vi mener, at uddannelsesgarantien skal være et sikkerhedsnet, som træder i kraft, i det omfang erhvervslivet ikke magter at løse opgaven. Det er jo tydeligt for enhver, at erhvervslivet allerede nu mangler faglært arbejdskraft, og havde vi ikke haft skolepraktikordningen, kunne vi have stået med yderligere flaskehalsproblemer på arbejdsmarkedet. I og med at staten påtager sig halvdelen af finansieringen af skolepraktikken, må det også mindske erhvervslivets modstand mod ordningen.

For mig er det vigtigt, at særloven om skolepraktik indarbejdes i erhvervsuddannelsesloven og i samme ombering udvides til at omfatte unge, der uforkyndt har mistet en indgået uddannelsesaftale, og unge, der gennem anden uddannelse har erhvervet sig en kompetence, der svarer til 2. skoleperiode og gør dem egnede til at gennemføre en erhvervsuddannelse f.eks. gennem aktivering. En anden uhyre vigtig del er retssikkerheden i delaftaler, hvor der er tale om ligestilling mellem elever med en ordinær uddannelsesaftale og elever i skolepraktik, så skulle vi nu ikke se at få ro på erhvervsuddannelsesområdet og glæde os på de unges vegne?

Hermed skal jeg give tilslutning fra Socialdemokratiet til lovforslaget.

Anders Mølgaard (V):

Denne diskussion har vi haft mange gange efterhånden, især i de sidste 2-3 år og senest i december i forbindelse med førstebehandlingen af lovforslag nr. L 110. Langt hen ad vejen bliver det derfor en gentagelse af de synspunkter, jeg har gjort gældende på Venstres vegne ved de tidligere debatter og som sagt så sent som i december 1995.

Det kan ikke komme bag på nogen, at Venstre i årevis energisk har kæmpet for en skrotning af skolepraktikordningen. I dag er det som bekendt kun 3,5 pct. af ansøgerne, der ikke opnår en uddannelsesaftale, og der er derfor stort set balance mellem udbud og efterspørgsel på praktikpladsområdet.

Venstres skepsis over for skolepraktikken bygger på to meget tungtvejende forhold, som jeg har også har gjort gældende ved tidligere debatter. For det første blev der alene i 1995 indgået 39.000 praktikpladsaftaler, og den primære årsag er naturligvis, at der er kommet mere damp under kedlerne i det private erhvervsliv, specielt i hjemmemarkedserhvervene, der har ligget underdrejet i en række år, og som bekendt tegner netop disse mindre, hjemmemarkedsorienterede virksomheder sig for en meget stor del af uddannelsen af de unge, som vælger en erhvervsrettet uddannelse.

Samtidig vil vi frem til år 2000 opleve et markant fald i antallet af unge på grund af den almindelige demografiske udvikling, og denne markante tendens har allerede fået mange virksomheder og hele brancher til at starte massive rekrutteringsprojekter for at sikre sig den nødvendige andel af disse privilegerede årgange. Den akkumulerede effekt af henholdsvis den demografiske udvikling og den pæne fremgangslinje i det private erhvervsliv vil efter min bestemte opfattelse vende fuldstændig op og ned på den problematik, som var i fokus i december med lovforslag nr. L 110 og er det igen i dag med lovforslag nr. L 167.

En anden tungtvejende årsag til, at Venstre går imod forslaget, bunder i nogle principielle overvejelser. Vi finder, at skolepraktik dybest set undergraver selve vekseluddannelsesprincippet, som ikke uden grund er blevet rost til skyerne også i internationale sammenhænge, og jeg tror, at netop vor trofasthed mod dette princip er en del af forklaringen på vores gode konkurrenceevne.

Derfor har jeg og Venstre hele tiden været dybt skeptiske over for skolepraktikken og dens permanentgørelse, og derfor er vi naturligvis imod det foreliggende lovforslag.

Lene Espersen (KF):

Formålet med lovforslaget er at videreføre skolepraktikordningen og gøre den permanent samt at udvide kredsen af personer, der har mulighed for at blive omfattet af ordningen.

Det er jo ikke nogen hemmelighed, at Det Konservative Folkeparti helst havde set, at skolepraktikordningen var ophørt, og at problemet i stedet var blevet løst gennem målrettede initiativer til at overvinde de regionale og branchemæssige forskelle, der har afstedkommet et behov for praktikpladser. Men som en del af finanslovaftalen for 1996 indvilgede Det Kon-

servative Folkeparti i at lade skolepraktikordningen fortsætte, idet den er blevet bragt i en form, der er mere fornuftig, samtidig med at vi erkendte, at nogle små grupper havde et reelt problem.

Lovforslaget lægger op til, at ordningen udvides til at omfatte unge, der uforskyldt har mistet en indgået uddannelsesaftale, og unge, der gennem anden uddannelse har opnået kompetence til at fortsætte i en erhvervsuddannelse efter 2. skoleperiode. Dette volder Det Konservative Folkeparti nogle problemer. Som vores daværende ordfører, hr. Frank Dahlgaard, allerede påpegede under førstebehandlingen af lovforslag nr. L 110, tager vi generelt afstand fra en udvidelse af målgruppen, og under udvalgsarbejdet vil vi som minimum arbejde for at afgrænse ordningens omfang.

De finansielle konsekvenser anses at udgøre 17 mio. kr. for de unge, der uforskyldt mister en indgået uddannelsesaftale, og yderligere 17 mio. kr. for den gruppe, der via anden kompetence kan fortsætte i en erhvervsuddannelse. Udvidelserne af elevtallet skønnes at kunne rummes inden for det forudsatte antal årselever i perioden 1997-99, men med de udvidelser, lovforslaget lægger op til, vil jeg dog tillade mig at et sætte et lille spørgsmålstegn ved, om dette økonomiske skøn kan holde, og forfølge dette spørgsmål i udvalgsarbejdet.

Det Konservative Folkeparti kan derfor ikke umiddelbart tilslutte sig lovforslaget som helhed og vil under udvalgsarbejdet først og fremmest arbejde for en afgrænsning af udvidelsesbegrebet.

Aage Frandsen (SF):

Som det allerede er nævnt, er i hvert fald intentionerne i dette lovforslag diskuteret tidligere her i Folketinget, og som det fremgår af bemærkningerne, er det også et resultat af finanslovaftalen med Det Konservative Folkeparti.

Uanset om forligspartneren måske ikke er helt vild med forslaget, kan jeg betro ministeren, at vi er villige til at bære forslaget igennem i uændret form. Det er vi vel ud fra den betragtning, at vi betragter skolepraktikken som en mulighed, der skal være til stede for de unge, der ikke er i stand til at få en hel erhvervsuddannelse, fordi der ikke er praktikpladser nok til de pågældende.

Vi er klart tilhængere af den eksisterende vekseluddannelse, som roses meget fra alle

sider, og det gør vi også gerne. Men der er nogle få unge, som ikke kan få en praktikplads, og her kommer der et sikkerhedsnet for de pågældende. Viser det sig så, at der ikke bliver behov for det, fordi vi kommer i den lykkelige situation, at der er praktikpladser til alle, er der jo ikke behov for skolepraktikken. Så falder den væk, for det er ikke en ordning, der under alle omstændigheder skal opretholdes, selv om der ingen elever er.

Ordningen er ikke skabt af hensyn til erhvervsskolernes overlevelse og af hensyn til de mennesker, der er beskæftiget på erhvervsskolerne. Det drejer sig om hensynet til de unges muligheder for at få en uddannelse under alle omstændigheder, og derfor kan vi fuldt ud tilslutte os lovforslaget, som det er fremsat af ministeren.

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

Vi har efterhånden været gennem denne debat nogle gange, og der er ingen tvivl om, at tanken om vekseluddannelser er vældig god. Det bedste, der kan ske for de unge, er selvfølgelig, at de først gennemgår det teoretiske forløb og derefter kommer i praktik i en ordinær virksomhed, og heldigvis er der da også flere og flere unge, som får en uddannelsesaftale. Vi er inde i en gunstig økonomisk udvikling, som sikrer, at stadig flere virksomheder ansætter unge, og det er positivt.

Regeringen har også taget initiativ til, at det nu bliver sikret, at der gives ekstra tilskud til de arbejdsgivere, som opretter ekstraordinære praktikpladser til den gruppe unge, som af en eller anden grund har svært ved at finde en praktikplads. Alligevel er vi i Det Radikale Venstre sikre på, at der stadig vil være nogle unge tilbage, som ikke kan komme ud i det ordinære erhvervsliv og gøre deres uddannelse færdig, og derfor er der ikke anden udvej end at fastholde skolepraktikordningen og altså gør den ordning, som indtil nu har været tidsbegrænset, til en permanent ordning.

Jeg er ked af at kunne konstatere, at de grupper af unge, der først og fremmest vil blive tale om, og som vil benytte sig af skolepraktikordningen, vil være de etniske minoriteter, nogle af de ældste praktikpladssøgende og andre grupper, som vi især kender fra storbyerne. Også disse unge har efter radikal opfattelse ret til en uddannelse, og samfundet har en forpligtelse til at sørge for, at de får en uddannelse. På den baggrund kan vi kun tilslutte os det fremsatte lovforslag.

Jan Kørpe Christensen (FP):

Det lovforslag, vi behandler i dag, medfører både en udvidelse og en fortsættelse af skolepraktikken. De store udgifter, vi allerede i forvejen har til skolepraktikordningen, skal nu udvides med anslået 34 mio. kr. på årsbasis, og det er både ekstraudgifter for staten og for Arbejdsgivernes Elevrefusion, der er indeholdt i forslaget.

Fremskridtspartiet må tage klart afstand fra dette lovforslag, og det kommer nok ikke bag på nogen. Jeg tror, vi var det første parti, der tog afstand fra denne ordning. Vi har altid hyldet vekselundervisningen mellem skoleundervisning og den rigtige – og jeg understreger: rigtige – praktikundervisning, men ikke denne skolepraktik, som man kalder det. Man kan altså ikke være på skole og i praktik samtidig. Det er inkonsekvent, og derfor ønsker Fremskridtspartiet ikke at gøre denne ordning permanent.

Jeg vil ikke spørge Socialdemokratiet, for det parti har jeg opgivet på dette område – men hvorfor indser ministeren ikke, at vi fortsat må gøre noget for netop erhvervslivet og de næringsdrivende, så de fremover får mulighed for at optage mange, mange flere i praktik? Jeg ved godt, det går den rigtige vej, og det er også udmærket, men jeg mener, der kunne gøres noget yderligere for erhvervslivet.

Som sagt er det naturligvis godt, at der kommer flere i praktik, end tilfældet har været tidligere. Men man gjorde en forkert investering, da man indførte skolepraktikordningen, og derfor må der fortsat arbejdes på at forbedre erhvervslivets vilkår, så optagelse af praktikanter automatisk sker dér, hvor de trods alt lærer mest, nemlig i det private erhvervsliv. Hele grundlaget for, at et samfund kan fungere optimalt, er et pulserende erhvervsliv, og dette erhvervsliv må forkæles. Det vil være til gavn for alle i samfundet, herunder også de unge mennesker, der skal bygge videre på det samfund, vi lever i i dag.

Jeg kan ikke undlade – netop når jeg siger, at jeg har opgivet Socialdemokratiet – at appellere til ministeren for området, og han er som bekendt radikal. Vi har set på det seneste, at netop radikale politikere her i salen, f.eks. økonomiministeren og hr. Jørgen Estrup, vitterlig har indset, at vi må gøre op med det, der kaldes forsørgersamfundet, og vi må også prøve at fjerne orlovsordningerne osv., der er alt for dyre for samfundet. Jeg synes, det har været nogle positive impulser, der er kommet fra Det Radi-

kale Venstre; det kunne tyde på, at der blæser nye vinde i dette parti, og det skal Det Radikale Venstre kun have tak for. Vi håber og tror, at de meldinger, der er kommet frem, kun er starten, og at man i Det Radikale Venstre vil gøre op med det samfund, vi har i dag, hvor alle skal have alt fra det offentlige.

Jeg tror også, Det Radikale Venstre er enig i, at det ikke nytter noget, at vi f.eks. som her har en ordning, der gør lærerne og skolen mere og mere afhængige af det offentlige. Hvorfor ikke gøre dem afhængige af det private erhvervsliv, så det private erhvervsliv måske også får et endnu større engagement end det, der allerede er i dag, med hensyn til at få indflydelse på det, der skal ske på erhvervsskolerne?

Vi tager naturligvis klart afstand fra lovforslaget, og vi er glade for de bemærkninger, der faldt fra Det Konservative Folkeparti. Det ser jo slet ikke ud til, at forslaget bliver vedtaget. Så kan SF selvfølgelig sige, at de lægger stemmer til, men det står klart, at der er lavet en finanslovaftale med Det Konservative Folkeparti, så jeg går naturligvis ud fra, at det også er Det Konservative Folkeparti, der endeligt skal godkende det. Så også en tak til Det Konservative Folkeparti.

(Kort bemærkning).

Anne-Marie Meldgaard (S):

Det kan da godt være, hr. Jan Køpke Christensen har opgivet Socialdemokratiet, men vi har altså ikke opgivet at overbevise Fremskridtspartiet om, at det er ravruskende galt og et sammensurium af alt muligt, når man fremfører sådan en tale.

Hr. Jan Køpke Christensen bliver nødt til at forklare mig, hvordan det hænger sammen: Hvordan kan skolepraktikken give erhvervslivet så mange flere omkostninger, når staten påtager sig at finansiere halvdelen af skolepraktikken? Jeg tror også, at det bagland, hr. Jan Køpke Christensen mener at repræsentere, godt vil erkende i dag, at der faktisk er mangel på faglært arbejdskraft på arbejdsmarkedet, og derfor egentlig godt vil tage imod denne udfordring.

(Kort bemærkning).

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

For at der nu ikke er nogen, der skal få den opfattelse, at der er opstået en ny alliance i dansk politik, vil jeg da gøre opmærksom på, at det, at vi i Det radikale Venstre nu tager diskus-

sionen om forsørgersamfundet, ikke er det samme som, at vi på nogen måde er parat til, at enhver skal have lov til at sejle sin egen sø.

Det, husmændene sagde for ca. 100 år siden, da den danske husmandsbevægelse opstod, var, at det, det drejer sig om, er at opøve sig i selvhjælp, og en væsentlig forudsætning for at kunne hjælpe sig selv er, at man har en uddannelse. Det er der ikke noget nyt i at sige. Både Hørup og Grundtvig gjorde opmærksom på det samme.

Så hvis vi ikke bare skal lade os forsørge, er det fantastisk vigtigt, at vi alle sammen har en ordentlig uddannelse, og jeg vil sige til hr. Jan Køpke Christensen, at det er præcis det, vi bl.a. sikrer med det her lovforslag.

(Kort bemærkning).

Jan Køpke Christensen (FP):

Vi skal altså ikke så lang tid tilbage, da havde vi ikke den her skolepraktikordning. Jeg vil da gerne have at vide fra Det Radikale Venstre, om enhver skulle sejle sin egen sø på daværende tidspunkt. Var det sådan, at det hele flød på daværende tidspunkt?

Jeg mindes også, at Det Radikale Venstre accepterede det, dengang man ikke havde skolepraktikordningerne. Man stiller det her op, som om det er noget helt nyt. Det er et forholdsvis nyt system, man har indført, men efterhånden indfører man så mange mærkelige ordninger, orlovsordninger osv., og når der går få år, så er det en velerhvervet rettighed, borgerne har.

Det Radikale Venstre plæderer i hvert fald for, at det er en velerhvervet rettighed, og at man altså ikke skal komme og fjerne noget, som man har indført på et tidspunkt. Derfor sagde jeg netop i relation til Det Radikale Venstre, at jeg synes, vi har set, at den sunde fornuft – for nu at bruge det ord, som den socialdemokratiske ordfører brugte i dag – er gået op for Det Radikale Venstre på visse områder, bl.a. med de bemærkninger, der har været fra økonomiministeren om orlovsordningerne.

Jeg synes, det er flot, at der er nytænkning selv i Det Radikale Venstre, så vi har noget at glæde os til, tror jeg, for det er utrolig sjældent, at vi ser det fra netop dette parti. Derfor skal partiet have al den ros, det har fortjent, på det her område. Jeg vil som Fremskridtsmand være den første til at rose Det Radikale Venstre på disse områder her.

(Kort bemærkning).

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

Jeg ved ikke, om der er tale om nytænkning fra Det Radikale Venstres side, men jeg kan da i hvert fald sige, at det, vi gør, er, at vi tænker.

Hr. Jan Kørpe Christensen spørger, om vi tidligere bare har ladet de unge sejle deres egen sø. Ja, det er jeg faktisk ked af at konstatere: Sådan er det.

Desværre er det sådan, at en stor gruppe unge stadig væk ikke får nogen uddannelse. Indtil videre er det sådan, at mellem en fjerdedel og en femtedel af de unge aldrig får nogen erhvervsuddannelse. Det er det, vi nu tager på os som samfund. Det er det, vi siger at vi nu vil gøre noget ved. Vi vil sørge for, at alle unge får en kompetencegivende uddannelse. Derfor er vi også nødt til at sikre, at de unge, som ikke kan komme ud i almindelig praktik, kommer i skolepraktik. Det er det, jeg kalder sund fornuft.

(Kort bemærkning).

Jan Kørpe Christensen (FP):

Jeg synes, man skal forholde sig til virkelighedens Danmark. Man skal ikke stikke de unge mennesker blå i øjnene og få dem til at tro, at alle kan få en uddannelse og en erhvervsuddannelse. Hvad er det dog for noget, at stå her fra Folketingets talerstol og prøve at plædere for at overbevise alle unge mennesker i dette land om, at de kan få en uddannelse?

Ja, man kan lave nogle tilsvarende kurser osv. – og det er ingen kritik af de unge mennesker, der ikke kan få en uddannelse. Jeg mener, alle er ligeværdige i dette samfund. Jeg mener, at den arbejdsmand, der går og fejer gulvet i en fabrik osv., er lige så vigtig som akademikeren. Det er det, vi skal slå fast. Vi skal lade være med at give det indtryk af, at alle skal stå med et uddannelsesbevis, efter at de har været igennem nogle studier osv. eller været på erhvervsskole, og så tro, at nu kan de gå ud og få et job.

Det er jo ikke tilfældet. Det er ikke virkelighedens Danmark, og selv Det Radikale Venstre kan ikke ændre den situation ved bare at sige: Vi skubber dem ind, vi giver dem en skolepraktik. Når erhvervslivet ikke vil have dem, så skal vi nok give dem det, og så tror vi på, at de får en plads bagefter som uddannede i det pågældende erhverv.

Det passer jo ikke, og det ved den radikale ordfører også. Man ved det godt, men man vasker hænder fra regeringens side og siger: Nu har vi i hvert fald gjort, hvad vi kunne. Vi ved

godt inderst inde, at det ikke er realitetens verden; bagefter er der desværre mange, der ikke kan få en plads, en fast plads i erhvervslivet.

Lad være med at gå ud og stikke folk, særlig de unge mennesker, blå i øjnene og give dem det indtryk, at når de har et uddannelsesbevis, så er den hellige grav vel forvaret. Det passer ikke, og det ved Det Radikale Venstre.

Og så synes jeg, det er på høje tid, vi også får en venlig tone over for hinanden, for jeg synes stadig væk, der er nogle positive aspekter hos Det Radikale Venstre; det vil jeg gerne understrege endnu en gang.

(Kort bemærkning).

Anne-Marie Meldgaard (S):

Jeg er nu meget glad for, at vi bliver beskyldt for at have gjort det, vi kunne, for de unge. Jeg synes, det også ville klæde Fremskridtspartiet, hvis de gjorde det, de kunne, for de unge.

Så synes jeg faktisk, det er lidt nedværdigende at høre her, at alle skal ikke have en uddannelse, og alle skal ikke tvinges, og hvad ved jeg.

Det, vi taler om her på skolepraktikområdet, er faktisk, at alle egnede unge skal have mulighed for at gennemføre deres uddannelse, og ikke alt muligt tilfældigt ude til højre og venstre.

Formanden:

Hr. Jan Kørpe Christensen for en kort bemærkning, og så tror jeg, vi er ved at være tilbage i ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Jan Kørpe Christensen (FP):

Det er jeg enig med formanden i.

Jeg kunne ikke undgå det alligevel. Jeg havde sagt til mig selv: Nu går jeg ikke op efter Socialdemokratiets ordfører, for jeg ved, det er håbløst. Men når det er således, at man fra Socialdemokratiets side påstår, at det er nedværdigende over for de unge, det, Fremskridtspartiet kommer med, så vil jeg sige til Socialdemokratiet, at intet i denne verden er nemmere end at stå og dele julegaver ud til befolkningen og også til de unge. Det er noget af det nemmeste, og hvis man vil være populær hos de unge, så gør man jo bare det, at man sætter sig ned og giver en hel masse løfter.

Det kunne Fremskridtspartiet da også godt gøre, hvis vi var et urealistisk parti, men vi har nu valgt at sige: Jamen vi skal også finde de økonomiske midler, der skal til. Vi skal dokumentere den politik, vi kommer med. Vi er fak-

tisk det eneste parti i denne sal, der kommer med et helt alternativt forslag til finanslov, hvor vi dokumenterer punkt for punkt, hvor vi finder kronerne.

Hvis Socialdemokratiet stadig væk har den holdning, som jeg kan forstå de har, at de vil blive ved med at give gyldne løfter, at de vil blive ved med at dele julegaver ud også til de unge mennesker, og glemmer det vigtigste, nemlig at fortælle, hvem der skal betale, jamen så må jeg sige, at der naturligvis kun er borgerne til at betale og i sidste ende også de unge mennesker og erhvervslivet, der hermed får store byrder pålagt med hensyn til skatter, erhvervsskatter osv., og dermed kan erhvervslivet ikke opluge de unge mennesker, som skal i praktik.

Socialdemokratiet burde sætte sig ned og prøve at tænke den dér tanke igennem, at man fandt pengene, før man gav dem ud. Det kan Socialdemokratiet ikke finde ud af; det har de aldrig kunnet finde ud af, og det kan de stadig væk ikke finde ud af.

Jeg tror nok, man måske burde kigge lidt tilbage på Staunings tid. Den linje, Stauninglinjen, var nemlig, at man satte tæring efter næring. Det har Socialdemokratiet fuldstændig glemt i dag.

Bruno Jerup (EL):

Ja, det er en interessant debat, der her udspringer sig mellem Socialdemokratiet, Fremskridtspartiet og De Radikale. Den vil jeg ikke gå ind i – i hvert fald ikke lige i første omgang.

Jeg synes, det er væsentligt i dette lovforslag, at skolepraktikken nu gøres permanent, og at den bliver en del af lov om erhvervsuddannelser. Enhedslisten finder, det er vigtigt, at alle har en reel mulighed for at få en erhvervsuddannelse, og at de, der starter på en sådan, også kan gøre den færdig.

Det er med al tydelighed vist, at aftagerne af disse uddannelser ikke har været i stand til at lave noget, man kunne kalde planlægning. Det såkaldte private erhvervsliv har ikke været i stand til at gennemføre en planlægning, der tilgodeser de unges interesser.

Derfor er vi nødt til at sikre de samfundsmæssige behov. Det er behovet for, at der både uddannes tilstrækkelig mange, og at de unge ikke diskrimineres i deres valg. Det er vigtigt, at borgere i Danmark, i dette tilfælde de unge, der ønsker sig en erhvervsuddannelse, ikke bliver underlagt fuldstændig vilkårlighed, der bl.a. betyder, at samfundet ikke løser nogle af de opgaver, der er behov for at få løst.

Det var jo tydeligt, hvis man ser tilbage på 1980'erne, at erhvervslivet, det såkaldte erhvervsliv, ikke formåede at tage tilstrækkelig mange unge ind og uddanne dem, og da der så kom en kort periode her i 1990'erne, hvor man manglede folk, brokkede man sig over, at der ikke var uddannet tilstrækkeligt mange inden for forskellige områder. Det viser med al tydelighed, at erhvervslivet ikke er i stand til at løse den opgave, og derfor er det vigtigt, at samfundet i stedet for prøver at sikre sig, både at der bliver uddannet nok, og at de unge har en mulighed for at gøre sig færdige.

Vi har i forbindelse med behandlingen af lovforslag nr. L 110 været inde på, at det her også handler om, at nogle bestemte grupper kan gøre deres uddannelse færdig. Det handler om etniske minoriteter, det handler om ældre, der skal i praktik, og det handler om unge fra bestemte sociale miljøer. Det er fuldstændig forkert, som nogle skitserede det, at der skulle være tale om unge, der ikke er egnede til at få en erhvervsuddannelse. Det er muligvis unge, som ikke har så let ved at få en praktikplads i det private erhvervsliv. Derfor synes vi, det er vigtigt, at man går ind og giver dem et tilbud.

Der er desuden et par ekstra forbedringer i lovforslaget, idet der bliver mulighed for, at en ung, som uforskyldt har mistet sin uddannelsesaftale, kan få en skolepraktik, og at unge, der gennem anden undervisning har erhvervet sig kompetence til at fortsætte en erhvervsuddannelse efter anden skoleperiode, får adgang til skolepraktik – to forbedringer, der hver koster omkring 17 mio. kr. efter ministerens beregning.

Så vi ser altså lovforslaget som en udmærket forlængelse af den eksisterende lov, plus at der er et par forbedringer i den. Derfor kan vi støtte det, og vi synes, at det er et udmærket element, der sikrer, at de unges muligheder for at få en erhvervsuddannelse ikke, sådan som Fremskridtspartiet ønsker det, styres af det private erhvervsliv, hvis interesser ofte er meget snæversynede.

Addi Andersen (CD):

Dette lovforslag er med i aftalen om finansloven og har det mål, at alle egnede, der ønsker en erhvervsuddannelse, skal have en reel mulighed for at gennemføre den og ikke afskæres, hvis det viser sig umuligt at få en praktikplads.

Det er vigtigt at holde fast i vekseldannelsesprincippet i erhvervsuddannelserne, og det ville derfor være at foretrække, hvis skolepraktikken var overflødig.

Praktikpladssituationen er heldigvis blevet meget forbedret de seneste år, men man er nødt til at bevare skolepraktikken som alternativ, fordi der ellers vil være nogle, der bliver ladet i stikken, også selv om de opfylder alle krav om egnethed. Det drejer sig især om etniske minoritetsgrupper.

De øvrige ændringer, hvor forslaget lægger op til en helt rimelig og fornuftig udvidelse af, hvem der kan komme i skolepraktik, kan CD også give sin tilslutning til.

Poul Nødgaard (DF):

Det lovforslag, vi behandler her i dag, er jo et led i finanslovaftalen. Den er Dansk Folkeparti ikke med i, men derfor kan man selvfølgelig godt forholde sig til forslaget.

Jeg vil nok sige, at praktikforanstaltningerne i hvert fald nok vil være svære at afskaffe, for de er kommet for at blive. De er så udvidet med to elementer, som det fremgår af bemærkningerne, der koster, som jeg kan læse det, to gange 17 mio. kr., det er 34 mio. kr.

Vi vil ikke afvise forslaget i dag, det vil vi bestemt ikke; vi vil have lov at grave lidt mere i det og herunder bl.a. også eventuelt stille nogle spørgsmål til undervisningsministeren, der kunne gå ud på, at det jo nu engang er sådan her i livet, at hvis man vil bruge mere ét sted, så må man spare et andet.

Jeg kender ikke den aftale, der er indgået mellem regeringen og De Konservative om denne finanslov, men jeg synes jo nok, det var værd at vurdere, om man inden for den eksisterende praktikshistorie kunne lave nogle reduktioner, der om ikke helt gik lige op med de 34 mio. kr., så i hvert fald bragte en større balance i det, når man lige uden videre skal have 34 mio. kr. ekstra.

Når man følger uddannelsessektoren, som jeg også foreslår hr. Jan Køpke Christensen at gøre, synes jeg nok, at man ikke sådan lige med et pennestrøg kan afskaffe en ordning, der har fungeret utrolig godt for utrolig mange mennesker.

Undervisningsministeren (Ole Vig Jensen):

Jeg noterer med glæde, at der er et klart flertal for lovforslaget her, og det på trods af, at vi jo, når det gælder skolepraktikordningen, har ført mere end en ideologisk krig både her i Tinget og uden for.

Jeg hæftede mig selvfølgelig ved den konservative ordfører fru Lene Espersens betænkelig-

hed ved den del af forslaget, som åbnede mulighed for, at man kunne meritere sig til skolepraktikken; det vil vi selvfølgelig drøfte. Der skal ingen tvivl være om, at den aftale, vi har indgået, overholdes.

Men jeg minder om, at der alene er tale om ved den del af forslaget her at give mulighed for, at unge, som opfylder egnethedskriteriet til skolepraktikken og dermed er på højde med det, man forlanger ved udgangen af den anden skoleperiode, skal have mulighed for som alle andre at gøre deres uddannelse færdig. Derfor er der god grund til at få set nærmere på det, og jeg svarer selvfølgelig på de spørgsmål, der måtte komme, også under udvalgsarbejdet.

Jeg synes også, at man i den forbindelse skal være opmærksom på, at ved, at egnede unge får mulighed for at gøre deres erhvervsuddannelse færdig, så står de jo til rådighed – og det bør hr. Anders Mølgaard også være opmærksom på – for det arbejdsmarked, hvor arbejdsgiverne nu hævder, at der vil blive mangel på unge, mangel på arbejdskraft. Her gør vi altså faktisk en ekstra indsats for at imødekomme ønsket om, at der længst muligt er kvalificeret, fagligt uddannet arbejdskraft til rådighed.

Så jeg synes, at for dem, der har udtrykt betænkelighed eller har været meget imod, er der i og for sig god grund til at tænke over tingene én gang til, ud over at det jo netop også er indgået i regeringens overvejelser ved fremsættelsen af lovforslaget at sikre, at alle unge – i det her tilfælde: som er egnede – kan færdiggøre deres uddannelse.

Ellers har jeg ikke mange flere bemærkninger at gøre til lovforslaget. Det sikrer jo altså, at den brede vifte af uddannelsesmuligheder, som stilles til rådighed for vore unge i dag, gerne skulle betyde, at der vil være meget få og efterhånden helst ingen, som ikke er i stand til at gennemføre en ungdomsuddannelse og dermed erhverve sig en kompetence af en eller anden art.

Jeg skulle måske, for at der ikke skal herske nogen tvivl, sige om økonomien, at nok er det anslået, at for de to grupper, der er nævnt, som her får muligheder for at komme i skolepraktik, vil det koste to gange 17 mio. kr., men for det første er det skønnet, at beløbet kan holdes inden for det samlede budget, og for det andet: Hvis vi bremser disse unge i at gøre den uddannelse færdig, som de faktisk er egnede til, så ville de jo – det viser al erfaring – melde sig et andet sted i uddannelsessystemet, og så ville udgiften i de fleste tilfælde blive mindst den

samme og måske endda større, fordi nogle af dem nødvendigvis måtte starte mere eller mindre forfra.

Så alt i alt synes jeg, det er et afbalanceret forslag, og det er vel også grunden til, at det har fået den forholdsvis brede, positive modtagelse.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 168: Forslag til lov om ændring af lov om uddannelse af pædagoger. (Overbygningsuddannelsen).

Af undervisningsministeren (Ole Vig Jensen). (Fremsat 17/1. 96).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Anne-Marie Meldgaard (S):

Ingen var i tvivl om, at reformen af de pædagogiske grunduddannelser i 1991 ville få konsekvenser for videreuddannelserne på området, og på baggrund af den enighed, der var til stede i det udvalg, der afgav betænkning nr. 1275 i juni 1994 om overbygningsuddannelserne for pædagoger, og i særdeleshed set i lyset af, at lovforslaget her med undtagelse af finansieringen er i overensstemmelse med udvalgets forslag, må man nok sige, at det har været længe undervejs. Men bedre sent end aldrig.

Det ser yderst fornuftigt ud, at de to overbygningsårskurser fremover forankres i én ny selvstændig institution, Danmarks Pædagoghøjsko-

le, der som sådan vil få den nye uddannelse som hovedopgave og derudover have status som selvejende institution med egen bestyrelse.

Selve uddannelsen udbydes som åben uddannelse, hvilket vil medføre, at økonomien vil blive fastlagt i forbindelse med de årlige finanslovforhandlinger, men idet der her er tale om en landsdækkende uddannelse, har institutionerne pligt til at udbyde overbygningsuddannelsen i det omfang, der er efterspørgsel til stede. Og i fremtiden vil der givet blive en øget efterspørgsel, som på sigt vil medføre en statslig besparelse på området, idet der er tale om en åben uddannelse.

I forbindelse med nedlæggelsen af de to nuværende uddannelsessteder er det helt i orden, at personalet vil få tilbudt ansættelse på den nye Pædagoghøjskole eller på ét af de regionale uddannelsescentre, som vil høre under Pædagoghøjskolen.

For Socialdemokratiet er denne uddannelse at se som et trin på trappen i de samlede uddannelsesmuligheder på pædagogområdet, som i den sidste ende gerne skulle bestå af en pædagoggrunduddannelse, en pædagoguddannelse, en overbygningsuddannelse og efterfølgende et sidste trin med mulighed for en kandidat/ph.d.-uddannelse på en højere uddannelsesinstitution – en måde at skrue en uddannelse sammen på, som på forhånd kan give den uddannelsessøgende et overblik over, hvad en grunduddannelse kan føre til.

Så tilslutning til forslaget fra Socialdemokratiet.

Anders Mølgaard (V):

Dette lovforslag følger jo stort set Aase Olesenudvalgets indstilling i betænkningen fra juni 1994 om overbygningsuddannelser for pædagoger.

Dannelsen af en selvstændig institution, Danmarks Pædagoghøjskole, er en naturlig konsekvens af loven fra 1991 med sammenlægning af de hidtidige tre pædagogiske grunduddannelser til én.

Venstre støttede naturligvis sammenlægningen af de tre pædagogiske grunduddannelser til én i 1991, og derfor er det såre naturligt, at vi også støtter denne positive udvikling på efteruddannelsesområdet.

Eva Møller (KF):

Det Konservative Folkeparti kan tilslutte sig det foreliggende lovforslag, som jo hviler på en lov-